

Nazizm İdeolojisinde Sporun Sunumu: Spor Konulu Nazi Propaganda Posterleri Üzerine İnceleme

CANER ÇAKI

Öz

Nazizm ideolojisinde ırklar arası bir mücadelenin olduğu ve bu mücadelenin de güçlü olan ırk tarafından kazanılacağına inanılmaktaydı. Bu nedenle Nazizm, kitlelerin güçlü olabilmesi için spora önem verilmesi gerektiğini vurgulamaktaydı. Nazizm ideolojisiyle yönetilen Nazi Almanyası'nda spora büyük önem verilmiş ve ülke genelinde spor yayıncılığının gelişmesinde önemli adımlar atılmıştır. Spor yayıncılığı Nazi Almanyası döneminde büyük gelişmeler yaşamış olsa da doğrudan Nazizm ideolojisinin etkisi altında şekillenmiştir. Bu çalışmada Nazi Almanyası döneminde spor yayıncılığının Nazizm ideolojisi altında nasıl şekillendiğinin açıklanması amaçlanmaktadır. Bu açıdan Nazi propagandasında kullanılan posterler üzerinden Nazizm ideolojisi bağlamında spor yayıncılığı incelenmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan göstergebilimsel analiz metodu kullanılmıştır. Çalışmada belirlenen propaganda posterleri ABD'li dilbilimci Charles Sanders Peirce'in göstergebilim yöntemiyle analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular ışığında Nazi propaganda posterlerinde Nazizm ideolojisine göre arı ırk olarak kabul edilen Alman toplumunun yaşam mücadelesinde zafere ulaşabilmesi için spor yapması gerektiğinin telkin edildiği ortaya konulmuştur. Böylece posterler üzerinden, Alman halkı için sporun çok önemli bir yer teşkil ettiğine dair bir algı inşa edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor, Nazizm, Spor Yayıncılığı, Propaganda, Poster

Araştırma Makalesi

Geliş Tarihi : 26.02.2019

Kabul Tarihi: 29.05.2019

ORCID ID: 0000-0002-1523-4649

E-mail: caner.caki@inonu.edu.tr

The Presentation of Sports in Nazism Ideology: An Examination on Nazi Propaganda Posters Regarding Sports

CANER ÇAKI

Abstract

It was believed that there was an inter-racial struggle in the Nazism ideology and that this struggle would be won by the strong race. At this stage, Nazism emphasized that the masses should give importance to the sport in order to be strong. For this reason, Nazi Germany, which was governed under the Nazism ideology, gave great importance to sports and important steps were taken in the development of sports broadcasting throughout the country. Even though the sports broadcasting had great developments during Nazi Germany, it was shaped directly under the influence of Nazism ideology. In this study, it is aimed to explain how sports broadcasting was shaped under Nazism in Nazi Germany. In this respect, sports broadcasting in the context of Nazism ideology was examined through the poster used by Nazi propaganda. In the study, the semiotic analysis method in the qualitative research methods was used. The propaganda posters determined in the study were analyzed in the light of semiotics of the USA linguist Charles Sanders Peirce. In the light of the findings, it was revealed that Nazi propaganda posters suggested that the German society, which was considered to be pure race according to the Nazism ideology, should do sports in order to achieve victory in the survival struggle. Thus, it was tried to construct a perception that sport had a very important place for German people through posters in public opinion.

Keywords: Sports, Nazism, Sports Broadcasting, Propaganda, Poster

Research Paper

Received: 26.02.2019

Accepted: 29.05.2019

ORCID ID: 0000-0002-1523-4649

E-mail: caner.caki@inonu.edu.tr

1.Giriş

1933-1945 yılları arasında Almanya'da hâkim olan Nazizm ideolojisi, insanların hayatta kalmak için sürekli bir mücadele içinde yaşamaları gerektiği fikrini savunmuştur. Bu mücadelede güçlü olanın yönetime hâkim olduğu, zayıf olanın ise yönetildiği bir yaşam tarzını belirtilmekteydi. Nazizm ideolojine göre, Alman halkının hayatta kalabilmesi ve hak ettiği iddia edilen yaşam alanına (Lebensraum) ulaşabilmesi için büyük bir mücadele içerisine girmesi gerekmekteydi. Bu mücadeleden başarıyla çıkabilmesi için Alman halkına güçlü ve sağlam bir fiziğe sahip olması gerektiği Nazi propagandası tarafından telkin edilmekteydi. Bu süreçte sporun önemi üzerinde durulmuş ve Alman halkının sporu günlük hayatının bir parçası haline getirmesi gerektiği vurgulanmıştı. Böylece Nazi Almanyası'nda sporun önemini vurgulayan yoğun bir propaganda süreci içerisine girilmiştir. Nazi propagandasının spora doğrudan müdahalesi, Nazi Almanyası'nda spor yayıncılığının Nazizm ideolojisi ışığında şekillenmesine yol açmıştır.

Son yıllarda Türkiye'de Nazizm ideolojisi üzerine önemli akademik çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Bunlar içerisinde; Zorlu, Çakı ve Karaca (2017), "Türk Sinemasında Nazizm İdeolojisi: 'Kırımlı' Filmi ve Göstergibilimsel Analizi" adlı çalışmada Türk Sineması'nda Nazizm ideolojisinin ne şekilde yansıtıldığını Kırımlı filmi özelinde ortaya koymuştur. Çalışmada Türk sinemasında Nazizm ideolojisinin ağır şekilde eleştiriye maruz kaldığı ve Nazilere yönelik olumsuz algıların inşa edildiği tespit edilmiştir. Çakı ve Gülada (2018), "Nazizm İdeolojisinde Alman Kadınları: 'Ns-Frauen-Warte' Propaganda Dergisi Üzerine İnceleme" adlı çalışmada ise Nazizm ideolojisinde Alman kadınlarının nasıl ve ne şekilde yansıtıldığını Ns-Frauen-Warte Alman kadın dergisinin kapakları özelinde ele almıştır. Çalışmada dergi kapaklarındaki temsillerde İkinci Dünya Savaşı'ndan önce Alman kadınlarının iyi bir anne ve eş; savaş sırasında ise fabrika ve tarlalarda çalışan iyi birer vatansız olarak sunuldukları tespit edilmiştir. Çakı (2018), "Nazizm İdeolojisi Altında Hitler Gençliği: Nazi Almanyası Propaganda Afişleri Üzerine İnceleme" adlı çalışmada Nazizm ideolojisinde Hitler Gençliği'nin (HJ) propaganda afişleri üzerinden ne şekilde idealize edildiği incelenmiştir. Elde edilen bulgularda HJ üyelerine Alman Devlet Başkanı Adolf Hitler'e kayıtsız şartsız itaat etmesinin ve dünya hayatını bir mücadele alanı olarak görerek savaştı bir yapıya sahip olmasının telkin edildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Nazi Almanyası'nda spor yayıncılığı üzerine araştırma yapan ulusal çalışmaların ise oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Bu çalışmalar içerisinde Hekimler'in (2013) "1936 Berlin Olimpiyatları: Bir Barış Aracı Mı, Yoksa Meşruiyet Arayan Bir Rejim Propaganda Aracı Mı?" adlı çalışması ön plana çıkmaktadır. Hekimler, ça-

İşmada 1936 yılında gerçekleştirilen Berlin Olimpiyatları özelinde Nazi Almanyası'nda sporun kitlelere sunumunu ele almıştır. Çalışmada Nazilerin, sporu ulusal ve uluslararası alanda meşruluğunu arttırmada ve uluslararası destek bulmada propaganda aracı olarak kullandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ulusal alanda yapılan akademik çalışmalar üzerine kapsamlı bir literatür taraması yapıldığında Nazizm ideolojisi bağlamında Nazi Almanyası'nda spor yayıncılığını ele alan herhangi bir çalışmaya rastlanılmamaktadır. Çalışma kapsamında spor yayıncılığının tarihsel gelişim sürecinde önemli bir yere sahip olan Nazi Almanyası döneminde, Nazizm ideolojisi ışığında sporun kitlelere nasıl ve ne şekilde sunulduğu incelenmeye çalışılmıştır.

2. Nazizm İdeolojisinde Sporun Önemi

Nazizm ideolojisi, anti-komünist, anti-kapitalist, antisemitist, Alman milliyetçiliğini üstün tutan, lider merkezli bir siyasi görüş olarak 20. yüzyılın başında Almanya'da ortaya çıkmıştır. Nazizm'in temel fikirleri 19. yüzyılın ikinci yarısında oluşmaya başlamış olsa da resmi olarak siyasi arenada etkili olduğu dönem 1920'li yılların başında Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi'nin (NSDAP) Nazizm'i resmi ideolojisi olarak benimsemesiyle başlamıştır (Goodrick-Clarke, 1993: 7). Nazizm ideolojisine göre ırklar üstün ırk (ari ırk) ve alt ırk olarak iki gruba ayrılmaktaydı. Nazizm'e göre Kuzey Avrupa toplulukları ari ırk özellikleri taşımaktaydı. Naziler, sözde ari ırk olarak gördükleri toplumların liderlik özelliklerine sahip olduğunu düşünmekte ve ari ırk olarak görülen toplumların ırklarının korunması gerektiğini savunmaktaydı (Eley, 2013: 6). Bu nedenle Naziler, ari ırkın diğer ırklarla birleşerek ırkın saflığını kaybetmemesini ve ari ırkın sağlıklı bir fiziğe sahip olması gerektiğine inanmaktaydı (Yavuzoğlu, 2004: 93-94). Nazilere göre başta Yahudiler olmak üzere belirli gruplar, alt sınıf insanlar olarak değerlendirmekteydi. Nazilere göre ari ırk ile alt ırk arasında yaşanan evlilik sonucu ari ırkın saflığı bozulmakta ve ari ırk üstün özelliklerini kaybetmekteydi.

Nazizm ideolojisinde, Alman halkının ortak bir güç etrafında bir araya gelmesi hedeflenmektedir. Alman halkının ekonomik, sosyal ve siyasal farklılıklarının ortadan kaldırılarak bir bütün olarak hareket etmesi gerektiği savunulmaktadır. Bu nedenle Nazizm'de fakir veya zengin Alman kavramları yer almamaktadır. Nazizm'e göre tüm Alman halkı eşit kabul edilmektedir. İdeoloji, halkı ortak bir amaç doğrultusunda güçlü bağlar ile bir araya getirmeye çalışmaktadır. Nazizm ideolojisi yaşamı bir mücadele alanı olarak değerlendirmekte ve Alman toplumunun bu mücadelede ayakta kalabilmesi için güçlü olması gerektiğini savunmaktadır. Nitekim Nazizm, doğanın yasaları gereği, güçlü olanın zayıf olanı yendiğini ve ona hükmettiğini savunmaktadır. Bu açıdan Alman ulusunun dünya milletleri

içerisinde saygın bir yer edinebilmesi için kendisini güçlendirmesi gerektiğini telkin etmektedir. Bu süreçte Alman halkının fiziksel olarak kendilerini geliştirmesi, sağlığına özen göstermesi ve sağlığı için tehdit oluşturabilecek her türlü tehlikeye uzak durması istenmektedir. Nazizm'in spor ile ilgili bu düşünceleri, Nazilerin spor alanında sıkı bir denetim kurmalarına neden olmuştu (Tunis, 1935: 614). Diğer yandan Nazizm toplum içerisinde zayıflara yer olmadığını ileri sürmektedir. Bu açıdan Alman bireylerin güçsüz olmamaları için spora yönelerek bedensel gelişimlerine önem vermeleri gerektiği vurgulanmaktadır. Çünkü Nazizm, zayıf olanların toplum içerisinde hayatta kalmasının zor olacağını savunmaktadır. Nazizm'in ortaya koyduğu bu düşünceler ile Alman halkının daha güçlü olabilmek için spora yönelmesi teşvik edilmekte, hayatta kalabilmek ve başarılı olabilmek için güçlü olunması gerektiğine yönelik bir algının oluşması istenmekteydi. Bir diğer deyişle spor, siyasetin bir parçası haline getirilmekteydi (Imhoof, 2009: 374).

Nazizm, Alman toplumunun Avrupa'nın merkezinde sınırlı bir toprak parçası içerisinde sıkıştığını savunmaktaydı. Bu nedenle Nazizm, Alman halkının Lebensraum (Yaşam Alanı) adı verilen yeni bir hayat sahası elde etmesi gerektiğine vurgu yapmaktaydı. Bu toprakların elde edilebilmesi ve elde edildikten sonra da savunulması için Alman toplumun büyük bir mücadeleye girmesi gerektiğine inanmaktaydı. Nazizm, Alman toplumunun gireceği bu mücadeleye hazırlanması için fiziksel gücünün önemli bir rol oynadığını belirtmekteydi. Nazizm'e göre spor, bireylerin güçlü olabilmesinin en temel şartı olarak kabul edilmekteydi. Bu açıdan devletin eğitim politikasında sporu ön plana çıkarmasını ve spor derslerinin zorunlu olmasını savunmaktadır. Bu süreçte spor üzerinde güçlü bir devlet kontrolünü meydana getirmektedir (Keys, 2009: 397). Nitekim Nazizm, devletin uygulayacağı spor eğitiminin ve spora yönelik sevginin Alman halkına genç yaşlardan itibaren kazandırılmasının gerekliliğine inanmaktaydı.

Naziler, "ırkın hijyeni" adını verdikleri uygulamalar ile birlikte sözde ari ırkın saflığını korumak için ülke genelinde ari ırkın üstün olduğuna yönelik yoğun bir propaganda faaliyeti yürütmekteydi. Bu süreçte Alman ırkının güçlü ve sağlam bir fiziğe sahip olması gerektiği vurgulanmaktaydı. Bunun içinde Alman halkının sportif faaliyetlere yönelmesi ve bedensel olarak gelişimlerine önem vermesi istenmekteydi. Nazi propagandası, Alman ari ırkını spor yapan sarışın ve güçlü bir fizik ile idealleştirmekteydi. Yahudiler ise ari ırk için büyük bir tehdit olarak değerlendirilmekteydi (Passmore, 2014: 146). Bu nedenle Naziler iktidara geldiğinde Yahudileri dışlayıcı bir politika yürütmekteydi (Stoddart, 2006: 32). Diğer yandan Nazi propaganda faaliyetlerinde Yahudiler zayıf ve güçsüz bir fizik içerisinde temsil edilmekte ve bedensel olarak ari ırkın zıttı bir şekilde yansıtılmaktaydı.

Naziler, bir ırkın üstünlüğünün yalnızca zihinsel olarak değil aynı zamanda bedensel gelişimle de mümkün olabileceğini belirtmekteydi. Nazizm'e göre ari ırkın fiziksel gelişimindeki en temel unsurlardan biri düzenli yapılan spor olmaktaydı. Naziler, Alman halkının sağlıklı bir vücuda sahip olmasını istemekteydi (Macit, 2007: 131). Bu aşamada Naziler bireylerin sporla bedensel olarak güçlenmesini, doğada hayatta kalmanın bir gerekliliği olarak yansıtmaktaydı. Bu nedenle spor yaparak kendisini fiziksel olarak geliştirmeyen kişilerin yaşam mücadelesinde başarılı olamayacağı savunulmaktaydı. Nazizm ideolojisinin sporun önemine olan vurgusu Nazi propagandasının spora yönelik söylemlerini arttırmasına yol açmıştır. Nazilerin propaganda faaliyetlerinde spor mücadeleye hazırlık olarak değerlendirilmekteydi. Bu açıdan öğrencinin okulda, işçinin fabrikada, askerin de kışla-sında spor yapması sürekli olarak teşvik edilmekteydi.

Nazizm ideolojisi temelinde sporun önemini arttıran bir diğer neden de NSDAP lideri Adolf Hitler'in spora yönelik söylemleriydi. Hitler, biyografisini ve Nazizm ideolojisinin temellerini oluşturan Kavgam (Mein Kampf) isimli kitapta sıklıkla sporun önemine vurgu yapmıştır (Hitler, 2004: 328). Hitler, Alman eğitim sisteminin de köklü bir reforma girmesini ve Alman gençlerinin müfredatında spora daha fazla yer ayrılmasını istemekteydi. Hitler, iktidarı döneminde sporu Alman eğitimin sisteminin önemli bir parçası haline getirmiş ve Alman gençleri içerisinde yaşanan değişime de konuşmaları içerisinde yer vermişti (Hitler, 2016: 74). Naziler, Alman gençlerini gelecekte karşılaşılabilecekleri zorluklara karşı spor yaparak dayanıklı hale getirmeye çalışmaktaydı (Akarcalı, 2003: 109).

Nazi propagandası, sporu Nazizm ideolojisinin söylemlerini meşrulaştırmada etkili bir araç olarak kullanmıştır. Bu süreçte Naziler propaganda faaliyetlerinde sporun Alman toplumunun onurunu temsil ettiğine yönelik ifadelere yer verebilmekteydi. Naziler tarafından ülkenin genelinde düzenlenen ulusal ve uluslararası spor etkinliklerinde Alman sporculara Alman ulusunun onurunu temsil ettikleri mesajı verilmekteydi. Bu açıdan geniş katılımlı spor organizasyonları Nazi propagandasının kitleler üzerinde etki oluşturmasında önemli bir rol oynamaktaydı. Örneğin, Naziler, 1936 yılında Berlin'de düzenlenen Olimpiyat Oyunları'nda uluslararası boyutta yoğun bir propaganda faaliyeti yürütme şansı bulmuştu (Beamish ve Ritchie, 2005: 779). Bu nedenle Nazi propagandası tarafından Nazi Almanyası'nda düzenlenen spor etkinlikleri sıradan bir spor müsabakasından ziyade ırklar arası bir mücadele alanı olarak sunulmaktaydı.

3. Nazi Almanyası'nda Spor Yayıncılığı

Naziler, 30 Ocak 1933 tarihinde Almanya'da iktidara gelmesinden sonra spor alanında önemli reformlara yönelmişti. Bu amaçla ülkedeki tüm spor faaliyetleri-

nin bir çatı altında toplanması için 27 Temmuz 1934 tarihinde Nasyonal Sosyalist İmparatorluk Beden Eğitimi Birimi (National sozialistischer Reichsbundn für Leibesübungen, NSRL) adında bir yapı oluşturulmuştu. Birim, Nazi Almanyası'ndaki spor faaliyetlerini tamamen Nazizm ideolojisi altında "ari ırk" fikri merkezli yönetmekteydi. NSRL, "ari ırk" olan her Alman yurttaşının sağlam ve güçlü bir fiziğe sahip olabilmesi için düzenli bir şekilde spor yapması gerektiğini telkin etmekteydi. Diğer yandan NSRL, her Alman bireyinin vatanlarını korumak için iyi birer savaşı olmaları, bunun için de sporun bir araç olarak kullanılması gerektiğini savunmaktaydı. Bu süreçte Nazi Almanyası'ndaki sporla ilgili tüm yayın faaliyetleri (Ismar, 2006: 229), ulusal ve uluslararası önemli spor müsabakalarının tertiplenmesinde rol almaktaydı (Teichler, 2004: 101). Naziler, NSRL'yi Almanya'da yapılan tüm spor faaliyetlerinde tek söz sahibi kurum haline getirmeye çalışmaktaydı. Bu amaçla NSDAP dışındaki siyasi partilerin ve Nazi Almanyası içerisinde önemli bir nüfuzla sahip olan kiliseye bağlı spor kulüplerinin de faaliyetleri sonlandırılmıştı. Alman Futbol Federasyonu'nun (DFB) da etkinliklerine son verilmesiyle, NSRL ülke genelinde tek yetkili spor örgütü haline gelmişti. Ülkedeki işçilerin moralini yüksek tutmak ve verimliliklerini arttırmak için sporu önemli bir uğraşı haline getirmek amacıyla NSRL, Nazi Almanyası'nın genelinde spor faaliyetlerini yaygınlaştırmıştı. Spor faaliyetlerinde başarı gösteren sporcular iktidar tarafından ön plana çıkartılarak, elde ettikleri spor başarıları ulusal bir gurur kaynağı haline getirilmekteydi. (Hofmann, 2017: 1013).

Naziler, öğrencilerin sportif becerilerini mezuniyetlerinde önemli bir kıstas olarak kullanmaktaydı. Aynı şekilde üniversiteye kabulde de spor becerileri gerekli bir nitelik haline getirilmişti. Böylece eğitim yapısı Nazizm ideolojisindeki spor bilinciyle şekillenmekteydi (Beyerchen, 2015: 88). Sadece eğitim alanında değil, belirli işlere kabulde de spor becerileri bir şart olarak öne sürülmekteydi. Bu açıdan Nazi Almanyası'nda sporun, sanat, eğitim, ekonomi ve siyaset gibi pek çok alanla içi içe geçmesi spor basınına da etkilemiştir.

Nazi Almanyası'nda spor yayıncılığının önde gelen yayın organı ise İmparatorluk Spor Birimi tarafından çıkarılan NS-Sport olmuştu. Dergi savaş zamanı cephedeki askerlere gönderilmişti (Ueberhorst, 1990: 240). Diğer yandan Dietwart ve Staat isimli spor dergileri de Nazi Almanyası'nda spor yayıncılığına hizmet etmekteydi. Naziler spor dergilerinde görsellere çok büyük önem verilmekteydi. Spor dergilerinin görselleri Hitler'in kişisel fotoğrafçısı Heinrich Hoffmann tarafından yönetilmekteydi. Nazi spor yayınlarında NSDAP'nin tüm resmi örgütleri konu edilmekte, Alman halkı sporla içi içe gösterilmekteydi. Spor yayınlarında Nazizm ideolojisini temsil eden bayrak, amblem, logo ve flamalara sıklıkla yer verilmekteydi. Naziler, sporun Alman halkını bir araya

getirmesindeki gücünün farkındaydı. Diğer yandan spor Nazi rejiminin ülke genelindeki otoritesini güçlendirmede de önemli bir rol oynamaktaydı (Stoddart, 2006: 33).

Nazilerin spor yayıncılığında, Alman vatandaşlarının ulusal bir seferberlik içerisinde oldukları yansıtılmaktaydı. Bu spor yayınlarında Alman ırkının üstün olduğuna yönelik söylemlere yer verilmiş ve spor yalnızca sözde ari ırk olarak addedilen Almanların bir uğraşı olarak yansıtılmıştı. Naziler, eğitimden ziyade spora önem veren Spartalıları Alman gençlerine anlatmaktaydı (Zimmermann, 2006: 433). Nazilerin ırksal ayırmacı politikaları sporda da sürmüş ve başta Yahudiler olmak üzere Nazi Almanyası'nda zararlı görülen tüm gruplar spor etkinliklerinden dışlanmıştı. Bu aşamada ülkedeki spor yayınlarında yalnızca sarışın, fit bir fizikte idealize edilmiş sözde ari ırk Alman vatandaşlarına yer verildiği görülmüştür. Nazilerin spor yayıncılığı, doğrudan Alman milliyetçiliğini besleyen bir yapı içerisinde Nazizm'in yüceltildiği ve ari ırkın gücünün vurgulandığı propaganda aracı haline getirilmiştir.

4. Yöntem

Nazi Almanyası'nda spor yayıncılığının Nazizm ideolojisi ışığında nasıl şekillendiğini ortaya koymak çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Bu yolla ideolojik söylemlerin spor yayıncılığı üzerindeki rolünün de aktarılması amaçlanmaktadır.

Nazi Almanyası döneminde kitle iletişim araçlarının Nazizm ideolojisinin etkisi altında kaldığı söylenmektedir. Ekonomiden sanata, eğitimden siyasete kadar hemen hemen her alanda Nazizm ideolojisinin öğretileri basın tarafından topluma yansıtılmıştır. Bu aşamada spor basınında Nazizm ideolojisinin etkisi sıklıkla görülmektedir. Nazizm ideolojisinin spora verdiği önem, ülkede spor yayıncılığının gelişmesinde önemli adımların atılmasını dolaylı olarak etkilemiştir. Bu açıdan çalışmada elde edilen bulgular ile Nazi Almanyası dönemindeki spor yayıncılığı hakkında bilgi verilmesi çalışmayı önemli kılmaktadır.

Nazi Almanyası'nda spor yayıncılığı ile ilgili tüm yayınlar çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Buna karşın tüm kitle iletişim araçları üzerinden yapılan yayınlara ulaşmanın güçlüğünden dolayı çalışma kapsamında dönemin en etkili kitle iletişim araçlarından biri olan posterler üzerinden Nazi Almanyası'ndaki spor yayıncılığı ele alınmıştır. Diğer yandan tüm posterlere ulaşmanın güçlüğünden dolayı da çalışmada amaçlı örneklem metodu kullanılarak belirlenen beş propaganda posterleri çalışmanın örnekleme olarak analiz edilmiştir. Nazi Almanyası'ndaki spor yayıncılığının yalnızca beş propaganda posterleri üzerinden incelenmesi ve elde edilen bulgular kapsamında da genellemelerde bulunulması çalışmanın temel sınırlılığını oluşturmaktadır.

Çalışmada aşağıdaki sorular oluşturulmuştur;

Nazi Almanyası'nda spor yayıncılığı amacıyla kullanılan propaganda posterlerinde;

- Alman halkına spor boyutunda verilen temel mesajlar nelerdir?

- Spor yayıncılığı üzerinde Nazizm ideolojisi ne gibi bir rol oynamaktadır?

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden göstergebilimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

Çalışmada Nazi Almanyası'nda spor yayıncılığı amaçlı kullanılan propaganda posterleri, ABD'li dilbilimci Charles Sanders Peirce'in göstergebilim anlayışı ışığında incelenmiştir.

Gösterge, bir kavramın başka bir kavramı temsil etmesi ve onun yerine kullanılmasını ifade eder. Bir diğer tanıma göre, insan zihinde var olan soyut kavramların somutlaştırılarak açıklanmasıdır. 20. yüzyılın ilk yarısında sosyal bilimlerde önemli bir araştırma yöntemi olarak ortaya çıkan göstergebilimin amacı da göstergeler yoluyla inşa edilen anlamlandırmaları çözümlenektir. Göstergebilimde asıl amaç kültürler içerisinde şekillenen ve kimi zaman insanlar tarafından ilk etapta fark edilemeyen gizli anlamları ortaya koymaktır. Göstergebilimin dünya genelinde tanınmasında ise ABD'li dilbilimci Charles Sanders Peirce ve İsviçreli dilbilimci Ferdinand de Saussure'ün dilbilimi alanında yapmış oldukları çalışmalar büyük rol oynamıştır (Sığırcı, 2016: 29). Bu nedenle göstergebilimin ilk aşamada dilbilimi alanında yapılan çalışmalarla ön plana çıktığı görülmektedir. Göstergebilimsel yöntem içerisinde de temel iki analiz modeli doğrudan Saussure ve Peirce'in modellerinde oluşmuştur. Saussure'ün modelinde göstergebilimsel analiz, gösterge, gösteren ve gösterilen olmak üzere üç kavram üzerinden yapılmaktadır. Peirce'in göstergebilim modelinde ise görüntüsel gösterge, belirtisel gösterge ve simge olmak üzere üç temel başlık bulunmaktaydı (Kalkan Kocabay, 2008: 19).

Görüntüsel gösterge, nesnesiyle belirli yönleriyle benzerlik taşıyan kavramı içermektedir. Gösterge boyutunda değerlendirilen nesne, temsil ettiği kavram gibi görünmekte veya onun gibi ses çıkarmaktadır. Görüntüsel göstergede temsil eden ile temsil edilen kavramlar arasında mutlak suretle benzerlik aranmaktadır. Bir kişinin fotoğrafı veya ona bire bir benzeyen resmi en bilinen görüntüsel gösterge örnekleridir. Görüntüsel göstergede verilmek istenen kavram veya mesaj doğrudan kitleler tarafından algılanabilmektedir (Rifat, 2013: 96). Bu açıdan görüntüsel gösterge üzerinde çözümlenme veya analize gerek duyulmamaktadır.

Belirtisel gösterge ise görüntüsel göstergenin tamamen zıttı olan bir yapıyı ifade etmektedir. Belirtisel göstergede, gösterge ve temsil ettiği kavram arasında doğrudan bir ilişki bulunmamaktadır. Buna karşın insanlar belirtisel gösterge üzerinden ilk etapta verilmek istenen mesajı algılayamayabilmektedir. Belirtisel göstergede, göstergenin oluşumu temsil ettiği kavramın bir açıklaması olarak kabul edilmektedir. Diğer

bir deyişle bir kavramın varlığı, bir durumun oluş sebebiyle birlikte yorumlanmaktadır (Fiske, 2017: 133). Örneğin, bir yerden dumanın geldiğinin fark edilmesi yakın bir yerde ateşin olduğunu kitlelere aktarmaktadır. Ya da bir yerde kişinin elindeki silahı bir yere doğrultarak ilerlemesi çatışmanın çıkacağı algısının oluşmasına neden olmaktadır. Bu ve benzeri durumlar göstergenin çağrışımında bulunduğu belirtisel göstergeyi ifade etmektedir.

Simge, gösterge ve temsil ettiği nesne ile hiç bir benzerliğin olmadığı, göstergenin nesneyi temsil etme noktasında ise yalnızca insanlar arası uzlaşının olduğu durumları ifade etmektedir. Diğer bir ifadeyle bir göstergenin bir kavramı temsil edebilmesi için insanların gösterge ve kavram arasında ortak bir fikir birliği içinde olması gerekmektedir. Sözcükler en iyi bilinen simgeleri ifade etmektedir. Sözcüklerin ifade ettikleri kavramla ilişkileri bulunmamaktadır (Güngör, 2013: 224). Buna karşın "elma" denildiğinde bir meyve, "köpek" denildiğinde bir hayvan herkesin zihinde ortak uzlaşma yoluyla belirlemektedir. Simgeler bir kurumu, bir ideolojiyi veya bir kişiyi temsil edebilmektedir. Örneğin, gamalı haçın Nazizm ideolojisini, orak ve çekicinin Komünizm ideolojisini temsil etmesi gibi.

5. Analiz

Çalışmanın bu bölümünde "Özgürlük, Ari Irk, SA, Alman Toplumunu, Zafer" başlıklarındaki beş propaganda posterinin göstergebilimsel analizi yapılmıştır.

5.1. "Özgürlük" Konulu Propaganda Posterleri

Nazi Almanyası'nda spor etkinliklerinin en sık uygulandığı birimlerin başında HJ gelmekteydi. Naziler HJ üyelerini, Alman Ordusu'nun (Wehrmacht) potansiyel askerleri olarak eğitmekteydi. Bu açıdan Nazizm ideoloji temelli teorik derslerin dışında fiziksel gelişimlerini sağlayacak olan spor eğitimleri de HJ üyelerine verilmekteydi. Diğer NSDAP birimlerinde olduğu gibi HJ'de de spor günlük hayatın bir parçası haline getirilmeye çalışılmaktaydı. HJ üyelerinin aylık spora ayıracağı vakitler bile önceden planlanmaktaydı (McNab, 2015: 386). HJ içerisinde Alman genç kızları için oluşturulan Alman Kız Birliği'nde de (Bund Deutsche Mädels, BDM) sporun önemi sıklıkla vurgulanmaktaydı (Pfister & Reese, 1995: 91). "Özgürlük" konulu propaganda posterleri, Nazilerin iktidara gelmesinden bir yıl sonra 1934 yılında yayınlanmıştır. Posterde görüntüsel gösterge boyutunda bir Alman genç kızın yüksek atlayış sırasında resmedildiği görülmektedir. Posterin arka planında gökyüzü yansıtılmıştır. Posterde simge boyutunda ise Nazi Almanyası'nda Alman gençlerinin Nazizm ideolojisi altında eğitim alması amacıyla oluşturulan Hitler Gençliği Birimi'nin (HJ) bayrağı kullanılmıştır. Böylece Alman genç kızın HJ üyesi olduğuna vurgu yapılmaktadır.

Posterin üstünde Almanca "Im Bund Deutscher Mädel - Alman kız birliğinde", altında da "Reichsporttagdes BDM - BDM'nin İmparatorluk spor günü" yazılı kodu yer almaktadır.

Resim 1. "Özgürlük" Konulu Propaganda Posteri

(Kaynak: Anatolian Pr, 2019)

Tablo 1. "Özgürlük" Konulu Propaganda Posteri

Görüntüsel Gösterge	Spor yapmakta olan bir BDM üyesi Alman genç kız ve hemen arkasında dalgalanan Hitler Gençliği bayrağı
Belirtisel Gösterge	Nazizm ideolojisine kendisini adanmış BDM üyesi Alman genç kızın güçlü bir fiziğe sahip olmak için spor yapması
Simge	Hitler Gençliği Bayrağı

Poster, belirtisel gösterge boyutunda incelendiğinde, Nazizm ideolojisi altında Alman gençliğinin spor ile nasıl iç içe geçtiği aktarılmaktadır. Posterdeki görsel ve yazılı kodlar, Alman genç kızının HJ üyesi olduğunu yansıtmaktadır. Bu açıdan posterde genç kızın eğitiminin Nazizm ideolojisi altında şekillendiği algısı oluşturulmaktadır. Genç kız sporu sıradan bir etkinlik olarak değil Nazizm ideolojisinin üstün ırk teorisinin bir gerekliliği olarak yaptığı düşüncesi meydana gelmektedir.

5.2. "Ari İrk" Konulu Propaganda Posteri

1935 yılında yürürlüğe giren Nürnberg Yasaları'ndan sonra Nazi Almanyası'nda ari ırk ve alt ırk (Untermensch) olarak adlandırılan diğer ırklar arasında kesin bir

ayırma gidilmişti. Nürnberg Yasaları'na göre ari ırktan birinin alt ırktan biriyle evlenmesi yasaklanmıştı. Diğer yandan sözde alt ırk olan Alman vatandaşlarının her işte çalışmalarına da izin verilmemişti. Yaşanan tüm bu süreçte Nazi Almanya'sında Ari ırkı üstün tutan bir propaganda faaliyetlerine başlanmıştı (Kershaw, 2007: 583). "Ari Irk" konulu propaganda posterleri, Nazi Almanya'sında ari ırkın üstünlüğünü resmileştiren Nürnberg Yasaları'nın kabul edildiği 1935 yılında yayınlanmıştır. Poster görüntüsel gösterge boyutunda incelendiğinde, Alman sporcularının Nazi Almanya'sının bayrağı altında bir yere doğru ilerledikleri görülmektedir. Alman gençlerinin önemli bir kısmı sarışın olarak resmedilmektedir. Nazi Almanya'sı tarafından kullanılan kartal figürü, devasa boyutuyla posterin arka zeminini kaplamıştır. Bu açıdan posterde iki simgenin olduğu görülmektedir. İlkin devasa boyuttaki kartal figürü, ikincisini ise Nazi Almanya'sının bayrakları oluşturmaktadır. Posterin altında Almanca "26. Mai - 2. Juni 1935 Reichs- Sportwettbewerb / 26 Mayıs - 2 Haziran 1935 İmparatorluk - Spor Reklam Haftası" yazılı kodu yer almaktadır.

Resim 2. "Ari Irk" Konulu Propaganda Posterleri

(Kaynak: VHEC, 2019)

Posterin yayınlandığı yıl, Nürnberg Yasaları'nın yürürlüğe girmesiyle birlikte ari ırk propagandasının yoğunlaştığı bir dönemi kapsamaktadır. Bu açıdan poster belirtsel gösterge boyutunda ele alındığında ari ırktan bireylerin sportif faaliyetlerde bir araya geldiğini aktarmaktadır. Alman gençleri, Nazizm ideolojisine göre hayatta kalabilmek için büyük bir mücadeleye girmekte ve bu mücadelede galip

gelebilmek için de kendilerini güçlü yapacak olan sporla içi içe olmaları onlardan istenmektedir. Görsel kodlarda Alman sporcuların, Nazizm ideolojisinde üstün ırkın özelliklerinden biri olarak kabul edilen sarışın olma hâliyle postere yansıtıldığı görülmektedir. Diğer yandan posterdeki sunum kodlarında Nazi Almanyası'nın kartal figürünün devasa boyutta kullanılması ve Alman gençlerinin hemen arkasına Nazi Almanyası'nın bayraklarının konumlandırılması ile Alman gençlerinin tamamen Nazizm ideolojisinin tahakkümü altına girdiği mesajı verilmektedir. Bu açıdan Alman gençlerinin spor yapmasının sıradan bir etkinlik olmaktan uzaklaşp, ideolojik söylemlerin baskısıyla yapılan zorunlu bir faaliyet haline getirildiği algısı oluşturulmaktadır.

Tablo 2. “Ari Irk” Konulu Propaganda Posterleri

Görüntüsel Gösterge	Nazi Almanyası'nın kartal figürü ve Nazi bayrakları altında ilerleyen Alman sporcu gençler
Belirtisel Gösterge	Nazizm ideolojisine göre ari ırk olarak görülen Alman gençlerinin güçlü kalabilmeleri için spor yapması
Simge	Nazi Almanyası'nın kartal figürü ve resmi bayrakları

5.3. “SA” Konulu Propaganda Posterleri

SA (Sturmabteilung, Taarruz Bölüğü), NSDAP'nin Almanya'da iktidara gelmeden önce 1920 yılında kurduğu paramiliter bir örgüttür. Bu örgüt Nazilerin iktidara gelmesinden sonra Almanya genelinde güçlenmiş ve faaliyetlerini arttırmıştı. NSDAP üyelerinin önemli bir bölümü burada Nazizm ideolojisinin öğretileri altında eğitim almaktaydı. SA üyeleri yoğun bir spor eğitime tabi tutulmaktaydı. SA üyeleri gelecekte Alman anavatanının savunması için gerçekleşeceğine inanılan büyük mücadele için hazırlanmaktaydı. Bu açıdan her bir SA üyesi birer asker gibi yetiştirilmekteydi. Özellikle SA üyeleri aldıkları eğitimlerde asker üniformasına benzeyen giysiler giymekteydi. Nitekim SA üyelerine spor yaparak güçlü bir fiziğe sahip olacakları aktarılmakta, güçlü bir fiziğe sahip olan bireylerinde gerçekten ari ırkın özelliklerine sahip bir Alman vatandaşı olabileceği vurgulanmaktaydı (Eberle ve Uhl, 2017: 598). Benzer şekilde SA'dan sonra NSDAP'de etkili olmayan başlayan SS (Schutzstaffel, Koruma Timi) de spora önem vermişti (Bahro, 2007: 78). “SA” konulu propaganda posterleri, 1935-38 yılları arasında kullanılmıştır. Poster görüntüsel gösterge boyutunda incelendiğinde koşmakta olan bir Alman sporcuya yer verildiği görülmektedir. Sporunun hemen arkasında ise farklı açılardan SA üyelerine yer verildiği görülmektedir. Görsel kodlar içerisinde sporcunun tişörtünün üzerinde SA logosunun olduğu görülmektedir. Diğer yandan sporcunun hemen arkasında Nazi Almanyası'nın simgesi büyük bir gamalı haç yer verilmektedir. Posterin arka fonunda ise gökyüzüne yer verildiği görülmektedir.

Posterde yer alan gamalı haç ve SA sembolü, Nazi propagandası tarafından verilmek istenen mesajın birer simgesi olarak kullanılmıştır. Posterin üstünde Almanca “Deutscher, bekunde deine Wehrfreudigkeit / Alman savaşa isteğini ortaya çıkar”, altında ise “Erwib das SA Sport Abzeichen / bu SA rozetlerini alın “ yazılı kodu bulunmaktadır.

Resim 3. “SA” Konulu Propaganda Posterleri

(Kaynak: The Galerie, 2019)

Tablo 3. “SA” Konulu Propaganda Posterleri

Görüntüsel Gösterge	Nazi Almanyası'nın gamalı haç altında koşmakta olan bir SA üyesi atlet ve SA üniformalı Alman gençleri
Belirtisel Gösterge	SA gençleri Nazizm ideolojisinde belirtilen hayatta kalma mücadelesinde kendilerini spor yaparak yetiştirmektedir
Simge	SA sembolü, gamalı haç

Belirtisel gösterge açısından incelendiğinde posterde Nazizm ideolojisi altındaki Alman bireylerin güçlü olabilmeleri için spor yapmaları gerektiği aktarılmaktadır. Nazi propagandasında Alman sporunun üzerinde SA'nın simgesinin kullanılması, sportif etkinlikler Nazizm ideolojisinin bir parçasıymış algısı oluşmaktadır. Bu şekilde posterde spor faaliyetlerine katılan Alman bireyler idealleştirilmiş SA üyeleri olarak aktarılmaya çalışılmaktadır. Diğer yandan posterdeki yazılı kodlarda SA üyelerinin SA rozetlerini almalarının telkin edilmesiyle, NSDAP'nin simgelerinin Alman sporcular tarafından kullanılması teşvik edilmektedir.

5.4. “Alman Toplumu” Konulu Propaganda Poster

“Alman Toplumu” konulu propaganda poster 1936 yılında yayınlanmıştır. Poster görüntüsel gösterge açısından ele alındığında farklı meslek gruplarına ait Alman vatandaşlarına yer verildiği görülmektedir. Posterin merkezinde bir Alman sporcunun görseli konumlandırılmıştır. Posterdeki görüntüsel kodlar içerisinde tüm Alman vatandaşları sarışın olarak resmedilmiştir. Posterin arka planında büyük bir kartal figürüne yer verilmiştir. Posterdeki Almanlar, büyük bir olimpiyat logosunun üstünde resmedilmiştir. Posterde kullanılan olimpiyat logosu ve kartal figürü, Nazi propagandası tarafından verilmek istenen mesajın birer simgesi olarak kullanılmıştır. Posterin hemen altında Almanca “Zur Ehre des Vaterlandes - Zum Ruhme des Sports / Anavatanın onuruna - Sporun şerefine” yazılı kodu yer almaktadır.

Resim 4. “Alman Toplumu” Konulu Propaganda Poster

(Kaynak: Anatolian Pr, 2019)

Nazi propagandası 1936 yılında Berlin’de gerçekleştirilecek olan Olimpiyat Oyunları için yoğun bir çalışma yürütmüştü. Naziler, Olimpiyat Oyunları’nı üstün ırk olarak addettikleri Alman toplumu ve diğer milletler arasında gerçekleşen ırklar arası üstünlük mücadelesi olarak değerlendirmekteydi. Yarışlarda Alman sporcuların elde edeceği her başarı Nazizm ideolojisinin öğretilerinin uluslararası alanda meşruluk kazanmasının bir yolu olarak görülmekteydi. Bu açıdan Alman sporcuların sahada elde edeceği başarılar, cephede Alman askerinin kazanacağı zaferler ile aynı olduğu algısı inşa edilmekteydi. Belirtisel gösterge açısından incelendiğinde, posterde doğ-

rudan Nazi Almanyası'nın spora verdiği önem aktarılmaktadır. Görsel kodlar içerisinde farklı toplumsal sınıflardan Alman çalışanların olimpiyat logosunun üzerinde gösterilmesi ile Alman sporcuların da Nazi Almanyası'nın yükselmesi için çalışan diğer bireyler gibi Almanya'ya önemli katkılar sunduğu algısı oluşturulmaktadır. Posterin hemen arkasında yer alan Nazi Almanyası'nın devasa büyüklükteki kartal figürü ile birlikte Alman sporcularının da diğer Alman vatandaşları gibi doğrudan Nazizm ideolojisinin tahakkümü altında olduğu aktarılmaktadır. Posterde yer alan "Anavatanın onuruna - Sporun şerefine" yazılı kodu üzerinden de Nazi Almanyası'nda sporcuların elde edeceği başarılar ile ülkenin onuruna hizmet edileceği belirtilmektedir. Posterde tüm Alman vatandaşlarının sarışın olarak yansıtılması, Nazi Almanyası'ndaki Ari ırk propagandasının sadece spor odaklı propagandalarda kullanılmadığı mesajını vermektedir. Nazilere göre ari ırkın sporda başarı kazanması, Alman ırkının üstünlüğünün doğrudan bir kanıtıdır.

Tablo 4. "Alman Toplumu" Konulu Propaganda Posterleri

Görüntüsel Gösterge	Farklı meslek gruplarından Alman vatandaşlarının Nazi Almanyası'nın kartal figürü ve olimpiyat oyunlarının logosunun üstünde olması
Belirtisel Gösterge	Nazizm ideolojisi altında her Alman yurttaşı sporu hayatlarının bir parçası haline getirmekte ve Alman anavatanın korunması için her Alman bireyi spor yapmaktadır
Simge	Nazi Almanyası kartal figürü, olimpiyat oyunlarının logosu

5.5. "Zafer" Konulu Propaganda Posterleri

"Zafer" konulu propaganda posterleri, Nazi Almanyası'nın İkinci Dünya Savaşı'na girmesinden bir yıl önce 1938 yılında yayınlanmıştır. Poster görüntüsel gösterge açısından incelendiğinde, posterde koşmakta olan iki erkek Alman atlet ve arkalarında çember çevirmekte olan Alman genç kızlar resmedilmiştir. Görsel kodlar içerisinde Alman sporcuların tişörtlerinin üzerinde DAF'ın (Deutsche Arbeitsfront / Alman Emek Cephesi) logolarının olduğu görülmektedir. Posterin arkasında ise Alman fabrikalarının görsellerine yer verilmektedir. Posterdeki DAF logosu, Nazi propagandası tarafından verilmek istenen mesajın simgesi olarak kullanılmaktadır. Posterin üstünde Almanca "Stark für Arbeit und Sieg / Zafer ve Çalışma için Güç", altında ise "Treibt Leibesübungen mit Kraft durch Freude / Kraft durch Freude ile fiziksel egzersiz yapın " yazılı kodları bulunmaktadır.

Naziler, Almanya'da iktidara geldikten çok kısa bir süre sonra 2 Mayıs 1933 tarihinde tüm sendikaları kapatmıştı. Alman işçi haklarının savunulması amacıyla da 24 Ekim 1934 tarihinde Alman Emek Cephesi adında bir birim oluşturulmuştu. DAF, tamamen Nazi Almanyası'nın nüfuzu altında bir birimi teşkil etmekteydi. Bu açıdan DAF

üyeleri doğrudan Nazizm ideolojisi altındaki fikirler çerçevesinde örgütlenmekteydi. Posterdeki yazılı kodlarda yer alan Kraft durch Freude ise DAF'ın yan kuruluşlarından birini ifade etmektedir. DAF üyeleri sıradan bir sendikanın çok ötesinde hareket etmekteydi. Birim içerisinde eğlenceler ve turnuvalar düzenlemekteydi. Ayrıca sportif faaliyetler de yapılmaktaydı (Reichel, 1999: 153). DAF, Alman sporu üzerinde SA ile birlikte düzenlemeler yapmak için girişimde bulunmuştu. Buna karşın bu düzenlemeler savaş sırasında sekteye uğradı (Luh, 2003: 1). Naziler, Alman işçilerinin spora önem vermelerine diğer birimlerde olduğu gibi büyük önem vermekteydi. Özellikle İkinci Dünya Savaşı'nın patlak vermesinden sonra DAF üyelerinin hizmetleri, cephede savaşan Alman askerlerinin mücadeleleriyle bir tutulmaya başlanmıştı. Poster belirsiz gösterge açısından incelendiğinde, posterde DAF üyelerinin spor yapmalarının, Nazizm ideolojisinde vaat edilen zaferin elde edilmesinde bir araç rolü üstlendiği yansıtılmaktadır. Nazi propagandası DAF üyelerinin sporu sıradan bir etkinlik olarak değil, ülkeleri için verdikleri mücadeleye bir hizmet olarak yansıtmaktadır. Posterdeki görsel kodlarda DAF üyelerinin Alman fabrikalarının önünde spor yapmaları ve "Zafer ve Çalışma için Güç» yazılı kodunun bulunması ile spor, çalışma ve zafer kavramlarının bir bütün olarak DAF üyelerinin zihinlerinde yer alması amaçlanmaktadır. Böylece Nazi propagandası, verimli bir çalışmanın gerçekleşebilmesi için spor yapılması gerektiğine yönelik bir algının inşa edilmesine çalışmaktadır. Bu yolla DAF üyelerinin sporu rutin bir gereklilik olarak değerlendirmeleri istenmiştir.

Resim 5. "Zafer" Konulu Propaganda Posterleri

(Kaynak: Spartacus Educational, 2019)

Tablo 5. “Zafer” Konulu Propaganda Posterleri

Görüntüsel Gösterge	DAF üyelerinin Alman fabrikaları önünde spor yapması
Belirtisel Gösterge	Nazi Almanyası'nın üretiminde önemli bir rol oynayan DAF üyelerinin spor yapması, Nazizm ideolojisinde yer alan zafer ve güç için sporun öne çıkmasına yol açmaktadır
Simge	DAF'ın logosu

6. Sonuç

Nazi Almanyası'nda spor yayıncılığı bağlamında basılan propaganda posterlerinde Nazizm ideolojisinin doğrudan etkisinin olduğu ortaya çıkarılmıştır. Özellikle posterde Nazizm ideolojisinin ari ırk olarak addettiği Alman ulusunun yüceltildiği, ari ırkın temel özellikleri olan güçlü ve sağlam bir fiziğe sahip olunabilmesi için de spora öncelik verilmesi gerektiği aktarılmıştır. Posterlerdeki görsel kodlarda Alman gençlerinin Nazizm ideolojisinin ari ırkın temel özelliği olarak gördüğü şekilde sarışın olarak verilmesi, Nazi Almanyası'nda spor faaliyetlerinin doğrudan ari ırk olarak addedilen Alman bireylerinin temel bir uğraşı olarak yansıtılmasına yol açmıştır. Diğer yandan posterlerde spor yaparken resmedilen Alman vatandaşlarının güçlü ve sağlıklı olarak yansıtılması ile Nazi propagandası Alman kamuoyunda her spor yapan Almanın sağlıklı olacağına yönelik bir algının oluşmasına zemin hazırlamıştır.

Nazilerin spora yönelik propagandasını NSDAP'nin tüm birimleri içerisinde gerçekleştirmeye çalıştığı görülmektedir. Örneğin, Hitler Gençliği üyelerine doğrudan sporla iç içe yaşamaları öğütlenmiş, SA üyeleri savaşçı özelliklerinin güçlendirilmesi için spora yöneltmiş, DAF üyelerinin de fabrikalardaki çalışmalarından önce ve sonra spor yapmaları telkin edilmiştir. Tüm bunlar gerçekleştirilirken Peirce'in göstergibilimsel analizinde kullandığı üç temel boyuttan biri olan simge, Nazizm ideolojisini temsil eden simgeler ile birlikte sunulmuştur. Diğer bir deyişle Naziler spora yönelik Alman ulusunu teşvik etmek amacıyla yaptıkları tüm faaliyetlerde, Nazizm ideolojisini yansıtan ve hatırlatan simgeleri kullanmıştır. Böylece Nazi Almanyası'nda spora yönelik yapılan tüm yayınlar bir şekilde Nazizm ideoloji ile bağlantılı hale getirilmeye çalışılmıştır. Nazi propagandasında güç ve zafer kavramlarının doğrudan spor ile birlikte algılanması amaçlanmıştır. Ari ırkın vermiş olduğu mücadelede üstün gelip diğer ırklara karşı zafer kazanabilmesi için spor yapması gerektiği vurgulanmıştır. Özetle spor, Nazi propagandası tarafından Alman toplumunun Nazizm ideolojisinin hedeflerine ulaşabilmesinde aracı bir rolde konumlandırılmıştır.

Propaganda posterlerinin genelinde sporun, Nazizm ideolojisinin militarist söylemlerinin yansıma alanı olarak kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Posterlerde yer alan görsel ve yazılı kodlar üzerinden Nazi Almanyası'nda farklı sosyal sınıflara ait bireylerin, sporu yalnızca sağlıklı bir yaşam için değil, yaklaşmakta olan büyük bir savaşa hazırlık amacıyla da yaptıkları izlenimi oluşturulmuştur. Bu açıdan posterlerde spor yapmayan Almanların sağlıksız olacakları, işlerinde yeterli verimi gösteremeyecekleri ve ari ırkın üstünlük mücadelesini ise kaybedecekleri mesajı verilmeye çalışılmıştır. Bu nedenle çalışmada incelenen posterlerde spora yönelik yapılan yayınların tamamen Nazizm ideolojisinin meşruiyetine hizmet ettiği sonucuna ulaşılabilmektedir.

Çalışma kapsamında Nazizm ideolojisinin spora yönelik söylemleri, Nazi Almanyası'nda spor yayıncılığı bağlamında basılan propaganda posterleri üzerinden incelenmiştir. Çalışma, Nazi Almanyası özelinde ideolojik söylemlerin spor yayıncılığı üzerindeki etkisini ortaya koyması bakımından önem taşımaktadır. Gelecek çalışmaların Komünizm, Faşizm gibi farklı ideolojilerin hakim olduğu ülkelerde spor yayıncılığını, mevcut çalışmada elde edilen bulgularla ile karşılaştırmalı olarak incelemesinin spor yayıncılık tarihi açısından alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Akarcı, Sezer (2003). İkinci Dünya Savaşında İletişim ve Propaganda. Ankara: İmaj Yayınevi.
- Anatolian Pr (2019). "Nazi Almanyası'nda Spor Yayıncılığı Bağlamında Kullanılan Propaganda Posterleri, <http://anatolianpr.com/spor-ve-propaganda/>, Erişim Tarihi: 18.02.2019.
- Bahro, Berno (2007). Der Sport und seine Rolle in der nationalsozialistischen Elitetruppe SS. Historical Social Research/Historische Sozialforschung, 78-91.
- Beamish, Rob, & Ritchie, Ian (2005). The Spectre of Steroids: Nazi Propaganda, Cold War Anxiety and Patriarchal Paternalism. The International Journal of The History of Sport, 22(5), 777-795.
- Beyerchen, D. Alan (2015). Nazi Dönemi'nde Bilim, 3. Reich'da Üniversite, Çev., Haluk Tosun. 2. Baskı. İstanbul: Say Yayınları.
- Çakı, Caner (2018). Nazizm İdeolojisi Altında Hitler Gençliği: Nazi Almanyası Propaganda Afişleri Üzerine İnceleme. Elektronik Cumhuriyet İletişim Dergisi, 1 (1), 9-21.
- Çakı, Caner, & Gülada, Mehmet Ozan (2018). Nazizm İdeolojisinde Alman Kadınları: "Ns-Frauen-Warte" Propaganda Dergisi Üzerine İnceleme. Medeniyet ve Toplum Dergisi, 2(2), 89-105.
- Eberle, Henrik & Uhl, Matthias (2017). Hitler Kitabı. Çev., Mustafa Tüzel. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Eley, Geoff (2013). Nazism as Fascism: Violence, Ideology, and The Ground of Consent in Germany 1930-1945. The United Kingdom: Routledge.
- Fiske, John (2017). İletişim Çalışmalarına Giriş. Çev., Süleyman İrvan. 5. Basım. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

- Goodrick-Clarke, Nicholas (1993). *The Occult Roots of Nazism: Secret Aryan Cults and Their Influence on Nazi Ideology*. New York: NYU Press.
- Güngör, Nazife (2013). *İletişim Kuramları ve Yaklaşımları*, 2. Baskı, İstanbul: Siyasal Kitabevi.
- Hekimler, Oktay (2013). 1936 Berlin Olimpiyatları: Bir Barış Aracı Mı, Yoksa Meşruiyet Arayan Bir Rejimin Propaganda Aracı Mı?. *Humanitas-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 103-128.
- Hitler, Adolf (2005). *Kavgam Çev.*, Hüseyin Cahit Yalçın, İstanbul: Manifesto Yayınları
- Hitler, Adolf (2016). *Nürnberg Konuşmaları*, Çev., Burcu Denizci, İstanbul: Sub Yayıncılık.
- Hofmann, R. Annette (2017). Christl Cranz, Germany's Ski Icon of The 1930s: The Nazis' Image of The Ideal German Woman?. *Sport in Society*, 20(8), 1013-1029.
- Imhoof, David (2009). The Game of Political Change: Sports in Göttingen during the Weimar and Nazi Eras. *German History*, 27(3), 374-394.
- Ismar, G. (2006). Fußballfunktionäre und Nationalsozialisten im Doppelpass. Moving the Social, 36, 224-231.
- Kalkan Kocabay, Hasibe (2008). *Tiyatroda Göstergibilim*. İstanbul: E Yayınları.
- Kershaw, Ian (2007). *Hitler, 1889-1936: Hubris*. Çev., Zarife Biliz. 1. Cilt. İstanbul: İthaki Yayınları.
- Keys, Barbara (2009). The Body as a Political Space: Comparing Physical Education under Nazism and Stalinism. *German History*, 27(3), 395-413.
- Luh, Andreas (2003). On the Way to a National Socialist Sports System: From Liberal Sports in Clubs and Associations to Directed Sports in National Socialist Organizations. *European Journal of Sport Science*, 3(3), 1-10.
- Macit, M. Hanifi (2007). *Faşizm ve Nazizm*. İstanbul: Savaş Yayınevi.
- McNab, Chris (2015). *Hitler'in Ordusu, Nazi Savaş Makinesinin Tarihi, 1939-1945*, Çev., Okan Doğan, İstanbul: Timaş Yayınları.
- Passmore, Kevin (2014). *Faşizm*, Çev., Sinem Gül. Ankara: Dost Yayınları.
- Pfister, Gertrud, and Dagmar Reese (1995). Gender, Body Culture, and Body Politics in National Socialism. *Sport Science Review*, 4(1), 91-121.
- Reichel, Peter (1999). Festival and Cult: Masculine and Militaristic Mechanisms of National Socialism. *The International Journal of the History of Sport*, 16(2), 153-168.
- Rifat, Mehmet (2013). *Açıklamalı Göstergibilim Sözlüğü: Kavramlar, Yöntemler, Kuramcılar, Okullar*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Şığircı, İlhami (2016). *Göstergibilim Uygulamaları, Metinleri, Görselleri ve Olayları Okuma*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Spartacus Educational (2019). "Nazi Almanyası'nda 1934 Tarihli Basılan Zafer Konulu Propaganda Posterini", <https://spartacus-educational.com/GERJoy.htm>, Erişim Tarihi: 18.02.2019.
- Stoddart, Brian (2006). Sport, Cultural Politics And International Relations: England Versus Germany, 1935. *Soccer & Society*, 7(1), 29-50.
- Teichler, Hans Joachim (2004). Die sportlichen Rivalitäten der Achsenmächte: Cortina d'Ampezzo und Garmisch-Partenkirchen 1941. *Geschichte und Region*, 13, 95-124.
- The Galerie (2019). "Nazi Almanyası'nda 1935-38 Tarihli Basılan "SA" Konulu Propaganda Posterini", <https://thegalerie.eu/germany-liberated-youth-austria-union-propaganda-pc-in.html>, Erişim Tarihi: 18.02.2019.
- Tunis, John R. (1935). The Dictatorship Discover Sport. *Foreign Aff.*, 14, 606-617.

- Ueberhorst, Horst (1990). The Importance of the Historians' Quarrel and the Problem of Continuity for the German History of Sport. *Journal of Sport History*, 17(2), 232-244.
- VHEC (2019). "Nazi Almanyası'nda 1935 Tarihli Basılan Ari Irk Konulu Propaganda Posteri, http://vhac.org/1936_olympics/bodies_and_pageantry, Erişim Tarihi: 18.02.2019.
- Yavuzoğlu, Arda (2004). 20. yy'da Faşist Paranoya. İstanbul: Sayfa Yayınları.
- Zimmermann, Clemens (2006). From Propaganda to Modernization: Media Policy and Media Audiences under National Socialism. *German History*, 24(3), 431-454.
- Zorlu, Yaşar, Çaki, Caner, & Karaca, Mustafa (2017). Türk Sinemasında Nazizm İdeolojisi: "Kırıklı" Filmi ve Göstergebilimsel Analizi. *Sosyoloji Konferansları*, (56), 67-95.

1936, Almanya, İngiltere'ye karşı. Alman ekibi Nazi'ye Berlin Olimpiyat oyunlarında selam verirken, Getty Images
